

254. Падбярэце назоўнікі, што адпавядаюць прыведзеным азначэнням. Дапасуйце да іх прыметнікі, словазлучэнні запішыце.

1. Горад, у якім у 2014 годзе праходзілі Алімпійскія гульні. 2. Назва старажытнага мастацтва складвання фігурак з паперы. 3. Спартыўная водная гульня. 4. Птушка з ружовым апярэннем. 5. Штрафны ўдар у футболе. 6. Слова, што дадаецца да імя ці прозвішча замужняй жанчыны ў Германіі. 7. Сталіца Нарвегіі. 8. Спартыўная камандная гульня з мячом авальнай формы; разнавіднасць футболу.

З двума словазлучэннямі на выбар складзіце сказы. Вызначце род назоўнікаў.

256. Дапішыце канчаткі прыметнікаў і вызначце род назоўнікаў.

Каштоўн.. жэньшэнь, нов.. выкладчык Ганчарова, сонечн.. Батумі, вечн.. зубрыла сястра, раённ.. леспрамгас, англійск.. Глазга, стапраэнтн.. алібі, прав.. педаль, дзіўн.. хвалько аднакласнік, шэр.. пыл, горк.. алоэ, прыгож.. бра, незвычайн.. НЛА, японск.. мікада, дзік.. сабака дынга, іспанск.. ранцье, запаведн.. Мачу-Пікчу, глыбок.. Антарыа, аўстралійск.. кенгуру, хутк.. Місуры, шумн.. Мантэві-дэа, італьянск.. маэстра, таленавіт.. піяніст Філіпава, цацачн.. поні, алімпійск.. Нагана, тлуст.. макрэль, гультаяват.. беларучка сусед, нов.. АЗС, балюч.. мазоль, малад.. іхтыёлаг Вераб'ёва, смачн.. вермішэль.

257. Прачытайце тэкст. Вызначце яго стыль. Назавіце сродкі сувязі сказаў у першым абзацы.

Кветкі радзімы

У шасцідзясятых гады мінулага стагоддзя я пазнаёміўся з французскай мастачкай Надзям Лежэ. Я суправаджаў яе да вёскі Зембін Барысаўскага раёна. Там малая радзіма мастачкі. Надзя Лежэ была вельмі камунікабельнай, гаваркой, прыязнай і шмат чаго расказала пра сваё жыццё.

Найперш яна ра..павяла якое радаснае пачуц..ё авалодала ёю пры перасяч..нні мяжы. Надзя Лежэ здзіўлялася: «Адкуль гэта пачуццё? Ад усведамлення што ты на сваёй зямлі на зямлі Радзімы? Ёсць у Францыі такая ж з..мля. І нават б..розы ёсць. Кв..тнеюць на ёй і сланечнікі любімыя кветкі Ван Гога але Ван Гог любіў толькі сланечнікі Праванса. Нічога з гэтым не зробіш і не зменіш. Гэта як у маленств.. дотык ма..чынай рукі не зблытаеш ні з адной самай пя..чотнай рукой на свеце. Ні з адной. Людзі паміралі сціснуўшы ў руцэ жменьку роднай зямлі якую яны неслі ў ладанках на грудзях. Ды і я жыла не выпуска..чы гэту зямел..ку з рук. Мама казала “Мілы той куток дзе адр..заны пупок і мой куток пачына..ся з памежнага Брэста...”»

Надзя расказвала, што ёй хацелася, каб у Францыі нешта нагадвала пра яе радзіму, і яна пасадзіла пад акном свайго дома сланечнік. Я запытаў, чаму менавіта гэта расліна, у Ван Гога ж таксама сланечнік, на што яна адказала так:

— У Ван Гога — свой. Вангогаўскі, асабісты сланечнік, французскі. А да свайго сланечніка я ставілася асабліва, не так, як да астатніх

раслін: з ім было звязана нешта сваё, кроўнае, што існавала разам са мной калісьці на беларускай зямлі. І, як у дзяцінстве, я чакала ад яго падарунка. Насенне можна пасадзіць потым у зямлю, і з'явіцца шмат жоўтай весялосці пад маім акном.

Аднойчы муж Надзеі, вядомы мастак Фернан Лежэ, працуючы ў садзе, выпадкова зрэзаў сланечнік. Божа, што было! Надзя кінулася ў слёзы: «Мой сланечнік! Мой сланечнік...» Збянтэжаны, мастак разгубіўся: ён ніколі не бачыў, каб Надзя плакала! «Ну што ж мне рабіць? — схапіўся за галаву маэстра. — Хочаш, я намалюю табе пяцьдзясят такіх сланечнікаў?...» І намаляваў! Праўда, дваццаць. Цудоўных, каляровых... (Паводле Б. Крэпака).

Хто такая Надзя Лежэ? З якой мэтай Надзя пасадзіла каля свайго французскага дома сланечнік? Сімвалам чаго з'яўляўся ён для жанчыны?

Які загаловак, акрамя прапанаванага, можна даць тэксту?

Спішыце другі абзац тэксту, устаўляючы прапушчаныя літары і расстаўляючы, дзе трэба, знакі прыпынку.

Выпішыце з тэксту нязменныя назоўнікі. Назавіце групы нязменных назоўнікаў у беларускай мове.

Праскланяйце геаграфічныя назвы *Зембін*, *Барысаў*, *Брэст*. Паводле якога тыпу скланення яны змяняюцца? Чым адрозніваецца змяненне геаграфічнай назвы *Барысаў* ад прозвішча *Барысаў*?

● З апошняга абзаца выпішыце сказ з прыдаткам. Раствлумачце пастаноўку знакаў прыпынку.

Разгледзьце рэпрадукцыю карціны Ван Гога «Сланечнікі». Ці адпавядае яна зместу тэксту? Чаму, на вашу думку, мастак так любіў маляваць гэтыя кветкі? Падзяліце тэкст на часткі.

Ці адпавядае прапанаваны план кампазіцыйнай схеме тэксту?

1. Сустрэча з мастачкай.
2. На роднай зямлі.
3. Памяць пра радзіму.
4. Дваццаць сланечнікаў.

Выпішыце ключавыя словы з кожнай часткі. Перакажыце тэкст ад імя трэцяй асобы.

258. Выканайце тэставую работу «Назоўнік».